

ADVIES NR. 2.416

Zitting van maandag 8 april 2024

Werkgeversbijdrage in het woon-werkverkeer

3.421

ADVIES NR 2.416

Werkgeversbijdrage in het woon-werkverkeer

De Nationale Arbeidsraad heeft uit eigen beweging beslist om een begeleidend advies uit te brengen bij de cao nr. 19/11, die de Raad op dezelfde datum sluit.

Deze collectieve arbeidsovereenkomst wijzigt de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 19/9 van 23 april 2019 betreffende de financiële bijdrage van de werkgevers in de prijs van het gemeenschappelijk openbaar vervoer van de werknemers. De cao nr. 19/9 werd op 28 mei 2019 reeds gewijzigd door de cao nr. 19/10.

De bespreking van deze kwestie werd toevertrouwd aan de gemengde subcommissie "Treinkaarten".

Op verslag van die commissie heeft de Raad op 8 april 2024 het volgende eenparige advies uitgebracht.

ADVIES VAN DE NATIONALE ARBEIDSRAAD

1 CONTEXT

De sociale partners zijn op 20 december 2023 in de Groep van 10 overeengekomen om de bijdrage van de werkgevers in de prijs van de abonnementen van de werknemers voor het door de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen (NMBS) georganiseerd gemeenschappelijk openbaar vervoer voor de volgende 6 jaar aan te passen volgens een op evolutieve forfaits gebaseerde formule.

Eveneens kwamen zij overeen om een bepaling in de cao nr. 19/9 op te nemen om een regelgevend kader te bieden aan de flexibele abonnementen en dit in het kader van het toegenomen telewerk.

Om hieraan uitvoering te geven heeft de Nationale Arbeidsraad op 8 april 2024 de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 19/11 gesloten.

Deze collectieve arbeidsovereenkomst wijzigt de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 19/9 van 23 april 2019 “betreffende de financiële bijdrage van de werkgevers in de prijs van het gemeenschappelijk openbaar vervoer van de werknemers”. De cao nr. 19/9 werd op 18 mei 2019 reeds gewijzigd door de cao nr. 19/10.

De Raad brengt navolgend begeleidend advies bij de cao nr. 19/11 uit.

2 DE CAO NR. 19/11

De Raad merkt op dat de cao nr. 19/11, in eerste instantie, tot doel heeft om uitvoering te geven aan voornoemde akkoorden tussen de interprofessionele sociale partners.

Deze akkoorden willen de kostprijs voor de werknemers van hun woon-werkverkeer door middel van het door de NMBS georganiseerd gemeenschappelijk openbaar vervoer onder controle houden bij een stijging van de prijzen van de NMBS-abonnementen (zie in dit kader het advies nr. 2.401 van 30 januari 2024 wat betreft de verhoging van de treinkaarten op 1 februari 2024). De werkgevers zullen de komende jaren tussenkomen in de eventuele extra kost voor de werknemer tot een bepaald maximum.

De aanpassing voor de volgende 6 jaar van de werkgeversbijdrage in de prijs van de abonnementen van de werknemers voor het door de NMBS georganiseerd gemeenschappelijk openbaar vervoer “volgens een op evolutieve forfaits gebaseerde formule”, wordt op de volgende wijze geconcretiseerd:

- De werkgeversbijdrage wordt verhoogd tot 71,8 % van de prijs van het gebruikte NMBS-abonnement op 1 februari 2024.

Dit betekent een verhoging van de forfaitaire bedragen die nu zijn opgenomen in de tabel in artikel 3 van de cao nr. 19/9 (een nieuwe tabel wordt opgenomen in artikel 3, lid a) van de cao nr. 19/9). Deze aanpassing is van toepassing vanaf 1 juni 2024; en

- De forfaitaire bedragen opgenomen in deze tabel worden verder voor de periode van 1 januari 2025 tot 31 december 2029, en meer bepaald op 1 februari van elk van deze jaren, verhoogd.

Hiervoor wordt rekening gehouden met de aanpassing door de NMBS van de tarieven van de abonnementen voor het door de NMBS georganiseerd gemeenschappelijk openbaar vervoer, indien die er is.

Meer specifiek wordt rekening gehouden met de tariefaanpassing(en) in de periode na 1 februari van het voorgaande jaar en tot de datum van de aanpassing van de forfaitaire bedragen (1 februari van elk jaar in de periode 2025-2029).

Het eerste percentpunt van deze tariefaanpassing zal voor 100 % in aanmerking worden genomen en de verdere percentpunten van de tariefaanpassing voor 50 %, zonder dat de verhoging van de forfaitaire bedragen jaarlijks meer dan 2,5 % kan bedragen (nieuw artikel 3, lid b) van de cao nr. 19/9).

Daarnaast worden de flex-abonnementen opgenomen in het regelgevend kader van de cao nr. 19/9.

Dit gebeurt op volgende wijze:

- In de nieuwe tabel die wordt opgenomen in artikel 3, lid a) van de cao nr. 19/9 worden forfaitaire bedragen opgenomen voor de werkgeverstussenkomst in de door de werknemers gebruikte flex-abonnementen (aan 71,8 % van de prijs van het gebruikte abonnement op 1 februari 2024).

Tot nu toe werd in deze tabel enkel de werkgeversbijdrage opgenomen voor de maand-, trimester-, en jaartreinkaarten (de treinkaarten worden nu standaardabonnementen genoemd) en de halftijdse treinkaart (nu halftijds abonnement genoemd);

- De aanpassing van de forfaitaire bedragen voor de werkgeverstussenkomst in deze flex-abonnementen gedurende de jaren 2025 tot 2029 gebeurt op dezelfde wijze als voor de andere abonnementen; en
- Er wordt van de werknemer verwacht dat hij tussen de beschikbare vervoersbewijzen (NMBS-abonnementen), het vervoersbewijs kiest dat het meest aangepast is aan zijn werkregeling en in het bijzonder het aantal woon-werkverplaatsingen die hij dient te doen (nieuw artikel 3, lid c) van de cao nr. 19/9).

Dit betekent dat de keuze van een werknemer voor een flex-abonnement zich kan opdringen in functie van de werkregeling van deze werknemer en zijn eventueel telewerk (aantal woon-werkverplaatsingen).

Naast de concretisering van deze akkoorden wordt de cao nr. 19/9 ook op een technisch punt aangepast.

De minimumgrens van 5 km (berekend vanaf de vertrekhalte) voor de bijdrage van de werkgevers in de prijs van het abonnement voor het gemeenschappelijk openbaar vervoer met uitzondering van het treinvervoer (tram, metro, bus of waterbus) was reeds opgeheven vanaf 1 juli 2020 (zie de artikelen 13 en 14 van de cao nr. 19/9), maar dit wordt nu in de artikelen 4 en 9 van collectieve arbeidsovereenkomst 19/9 zelf aangepast.

De cao nr. 19/11 wordt gesloten voor onbepaalde tijd. Zij treedt in werking op 1 juni 2024.

3 SPECIFIEKE BEMERKINGEN

De Raad wil nog een aantal specifieke opmerkingen maken.

De cao nr. 19/9 bevat minimale forfaitaire bedragen voor de werkgeversbijdrage in de prijs van de abonnementen van de werknemers voor het gemeenschappelijk openbaar vervoer. Dit wijzigt niet.

De cao nr. 19/9 (zoals gewijzigd door de cao nr. 19/11) is niet van toepassing op de werkgevers en werknemers die afhangen van een Paritair Comité waar de tussenkost in het gemeenschappelijk openbaar vervoer reeds door een sectorale collectieve arbeidsovereenkomst werd geregeld, in zoverre deze overeenkomsten ten minste in evenwaardige voordelen voorzien als deze die toegekend worden door de cao nr. 19/9 (zoals gewijzigd door de cao nr. 19/11) (artikel 2, tweede lid van de cao nr. 19/9).

De forfaitaire bedragen opgenomen in de cao nr. 19/9, zoals gewijzigd door de cao nr. 19/11, hebben enkel betrekking op de werkgeverstussenkost voor het gemeenschappelijk openbaar vervoer. Dit wijzigt niet.

De forfaitaire bedragen van de cao nr. 19/9, zoals gewijzigd door de cao nr. 19/11, zijn niet van toepassing voor de werkgeversbijdragen in de kosten van het woon-werkverkeer met privévervoer.

Indien in ondernemings- of sector-cao's betreffende de werkgeversbijdrage in de kosten van het woon-werkverkeer met privévervoer evenwel verwezen wordt in toepassing van artikel 11 van de cao nr. 19/9 naar de tabel in bijlage 1 bij deze collectieve arbeidsovereenkomst of in toepassing van artikel 12 van de cao nr. 19/9 naar de tabel in bijlage 2 bij deze collectieve arbeidsovereenkomst, wordt die werkgeverbijdrage verder vastgesteld op basis van diezelfde tabellen.

De forfaitaire bedragen opgenomen in de tabel in artikel 3, lid a) van de cao nr. 19/9 worden gedurende de jaren 2025 tot 2029 elk jaar op 1 februari verhoogd met een percentage bepaald op basis van de regels opgenomen in artikel 3, lid b) van de cao nr. 19/9.

De actuele forfaitaire bedragen die van toepassing zijn voor deze jaren zullen worden gepubliceerd op de website van de Nationale Arbeidsraad.

Gezien de verwijzingen in verschillende andere artikelen van de cao nr. 19/9 naar de in artikel 3 opgenomen tabel met de forfaitaire bedragen, heeft de aanpassing van deze cao door de cao nr. 19/11 ook een invloed op de werkgeversbijdrage voor het gemeenschappelijk openbaar vervoer met uitzondering van het treinvervoer (artikel 4), voor het gecombineerd gemeenschappelijk openbaar vervoer (artikel 5) en voor het gemeenschappelijk openbaar vervoer op het grondgebied van een andere lidstaat (artikel 7).

De specifieke voorwaarden voor de berekeningswijze van de werkgeversbijdrage die deze artikelen bevatten, blijven echter onverkort van kracht.

De verwijzing naar “de in artikel 3 opgenomen tabel met de forfaitaire bedragen” in voornoemde artikelen wordt door de cao nr. 19/11 vervangen door “de overeenkomstig artikel 3 bepaalde forfaitaire bedragen”. Zo is het duidelijk dat er wordt verwezen naar zowel de tabel in artikel 3, lid a), als naar het aanpassingsmechanisme voor de werkgeversbijdrage opgenomen in artikel 3, lid b).
